

Cikoria minskar skatollukten och tarmsjukdomar hos grisar

Danska forskare vid Den kgl Veterinär- och Landbohöjskole, Danmarks JordbruksForskning och Danmarks FödevareForskning har kommit fram till, att utfodring med hackade rötter av cikoria några dagar före slakt av hangrisar markant minskade skatollukten. Skatollukten var klart mindre i kött och späck hos både okastrerade hangrisar och hos sogrisar jämfört med ekologiskt foder utan cikoria.

hangrislukt

Cikoria är en salladsväxt och är en två- till flerårig ört. Den finns på torr kulturmark i sydligaste Sverige. Det är roten hos cikorian som används.

Inulin – en kolhydrat

Roten innehåller bl a inulin. Inulin är en kolhydrat som är uppbyggd av fruktos. Vid användning av inulin i foder till grisar ändras nedbrytningsprocesserna och därmed de fysisk-kemiska förhållandena i tarmkanalen. Därmed ändras också sammansättningen av den naturliga bakterifloran där mjölksyra- och bifidobakterier uppföras på bekostnad av andra bakterier, inklusive de bakterier som producerar skatol. Samtidigt blir tarmmiljön mindre eller helt oegnat för spolmask och sjukdomsframkallande bakterier, t ex svindysenteri. Men rent inulin är dyrt och det är därför inte ekonomiskt i foder till grisar.

De danska försöken visade att hackade cikoriarötter markant minskade innehållet av skatol i kött och späck hos både okastrerade hangrisar och hos sogrisar, när fodret blev

Cikoria ersatte kaffe under ransoneringstider

Inulin är känt sedan tidigare ha verkan mot skatollukt, men har ansetts för dyrt i ren form. Även 25 % hackade cikoriarötter av fodret under några dagar före slakt kostar i storleksordningen 25 – 30 kr. Det är främst i ekogrisproduktionen som man f n diskuterar användningen, både för att slippa kastningen och för att ersätta antibiotika vid dysenteri.

Cikoria är en två- till flerårig salladsväxt som odlas i bl a Sydsvetige och finns även som vild variant bl a vid vägar och kallas vägvårda. Varianter saluförs under namnen endive, rossisallat, eller radicchio. Torkad och mald rot användes i kristider som kaffesurrogat och fortfarande som tillsats i bl a kaffe tillverkat på korn. Som medicinalväxt användes cikoria förr mot gikt och gulsot.

jämfört med ekologiskt foder utan cikoria.

Detta blev resultatet oavsett om cikoriautfodringen skedde dagligen med fodret under en vecka eller i upp till 9 veckor före slakten.

Blodprover uttaget regelmässigt i ett korttidsförsök visade att skatolnivån föll redan efter tre dagars utfodring med 25 procent cikoria.

Kan förhindra sjukdomar

Cikorias påverkan på olika sjukdomar, som svindysenteri, blev också undersökt. I ett försök blev grisar utfodrade med ekologiskt foder tillsatt rapskakor eller torkade cikoriarötter och lupin. Därefter blev de utsatta för smitta med bakterier.

Grisar som åt foder med rapskaka utvecklade alla blodig diarré. Dysenteribakterier kunde påvisas i gödseln hos 17 av 18 grisar. De cikoria- och lupinutfodrade grisarna visade inga symptom på dysenteri. Inga av dessa grisar utskilde dysenteribakterier i gödseln.

Detta resultat är så markant, skriver forskarna, att det öppnar möjligheter för att kontrollera svindysenteri utan användning av antibiotika. Detta är fördelaktigt i ekologiska besättningar. Undersökningar av bakteriefloras sammansättning visade att det generellt är en större andel bifidobakterier hos grisar som utfodrats med torkad cikoria. Men om cikoran även har effekt på andra bakterier vet man inte i nuläget.

Bättre smak

En smakpanel fick också provsmaka kött från grisar som utfodrats med cikoria och från grisar som fått ”normalt” ekologiskt foder. Beteckningen grissmak och ornelukt blev endast åsatt kött från normalt utfodrade grisar. Kött från cikoriagrisarna blev bedömt att ha den högsta smakkvaliteten. Att reduktionen av orne- grislukt upplevs som en positiv smakupplevelse även hos sogrisar, kan potentiellt resultera i en bättre ekologisk kvalitetsprodukt.

Framtida perspektiv – och alternativ för sockerbetsodlare

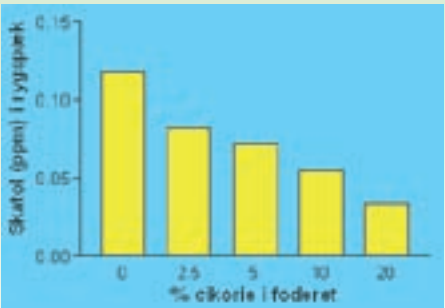
Utfodring med torkad cikoria har visat sig ha olika positiva effekter. Det är främst ändringar i tarmmiljön. Inblandningen av cikoria har inte haft någon negativ inverkan på grisarnas aptit eller tillväxt. Det är också viktigt att den inulinhaltiga cikorian, som är använd i dessa försök, kan odlas ekologiskt med bra hektarskördar, åtminstone i Danmark. Cikorian har stora likheter med sockerbetor. Skörden kan företas med kända maskiner.

Generellt, skriver forskarna, förväntas motsvarande utbyte som för sockerbetor. Cikorian blir inte angripen av löss, då bitterämnen i bladen motverkar insektsangrepp. Samtidigt har det djupa rotsystemet möj-

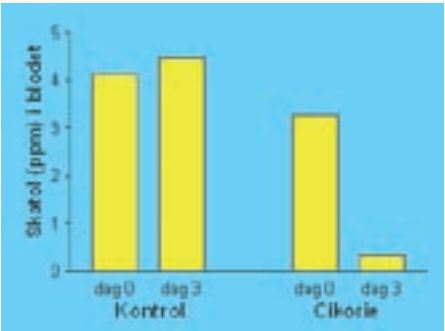
lighet att utnyttja kväve som andra växter inte kan utnyttja.

Strategiskt bruk av cikoria i fodret till slaktgrisar möjliggör ökad djurvälstånd vid uppfödning av okastrerade hangrisar. Detta utan att uppfödaren måste slakta dessa vid en lägre slaktvikt för att undvika ornelukt.

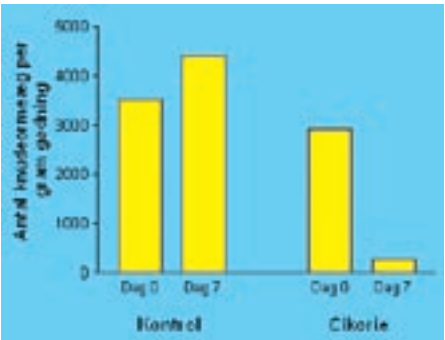
Nils Andersson

Genomsnittlig skatolkoncentration i ryggspek hos slaktsvin i relation till koncentrationen av torkad cikoria i fodret, 0, 2,5 %, 5 %, 10 % eller 20 %. Det var ingen skillnad hur lång utfodringsperioden var.

Skatol koncentrationen i blodplasma hos slaktgrisar. Kontrollgruppen fick ekologiskt standard foder under hela försöket. Försöksgruppen fick samma foder tills torkad cikoria blev inblandat i fodret före slakt, dag 0. Försöket hade 8 upprepningar.

Genomsnittligt antal knutmaskägg per gram gödsel hos två grupper grisar. Kontrollgruppen fick ekologiskt standard foder under hela försöket. Försöksgruppen fick samma foder tills torkad cikoria blev inblandat från dag 0.

Årliga kontrollavgifter föreslås bli obligatoriska och med minimibelopp

Utredningen om avgifter för foder-, livsmedels- och djurskyddstillsyn föreslår att årliga kontrollavgifter ska bli obligatoriska och lika över hela landet och bli lägst 500 kr per timma och täcka alla kostnader för myndigheten. Kommuner ska inte kunna utföra kontrollen med ”förlust”, dvs med skattepengar. Centrala myndigheten ska fastställa taxorna genom att beräkna kontrollens tidsåtgång för olika företag. Välordnade företag med bra egenkontroll och bra rutiner ska kunna få lägre taxa.

Kontrollmyndigheten ska kunna sätta ned taxan med högst 50 % för verksamheter i regioner med särskilda geografiska begränsningar eller traditionella metoder, samt för nystartade företag under ett år. Efterkontroller i händelse av brister ska betalas till full taxa.

Vid flera lagstadgade kontroller samtidigt, ska taxorna samordnas. Källa: Jordbruksdepartementet.

Kommentar: För vissa uppfödare och företag, särskilt i vissa regioner, kan de nya taxorna bli rena utgiftschocken. /LG

Praktikantavtal på försök till 2007

SLA och Kommunalarbetarförbundet är överens om att starta försök med provtjänstgöring 6 månader med lönerabatt för nyanställda inom lantbruket, där den arbetssökande t ex är nyutbildad, kommer från andra yrken, eller är invandrare.

- Vi är inte helt klara med avtalet, eller vad lönenivån blir, men principen är provanställning med en betydligt reducerad lön, där ”lönerabatten” ska användas för utbildning och introduktion i yrket för den arbetssökande, säger Jakob Söderberg, SLA. Det nya praktikantavtalet ska underlätta för arbetsgivare, bl a grisuppfödare, att hitta lämplig personal, utan att ta de arbetsgivarrisker som en vanlig anställning innebär.

- Praktikantavtalet är preliminärt till sista maj 2007. Om det fungerar bra, kan det bli permanentat i det avtal som vi förhandlar om efter maj 2007, säger Jakob. Ta kontakt med SLA, Annika Engqvist, för mer information, säger han.

- Praktikantavtalet är också tänkt att vara ett komplement till lantbruksutbildningen. Det blir allt svårare för skolorna att hålla moderna besättningar och utrustning, som liknar de som eleverna senare ska arbeta i.

Matti Tikkakoski ny vd för Atria

Atria-koncernens förvaltningsråd har utsett ekonom Matti Tikkakoski, 52, till ny vd. Matti börjar sin tjänst i Atria 1 november och blir vd 1 februari 2006, när nuvarande vd Seppo Paatelainen uppnår avtalad pensionsålder, 62 år.

Matti Tikkakoski kommer närmast från Å&R Carton AB, där han varit sedan 2003, senast som vice vd. /LG

Även Nya Zeeland vill stoppa köttimport från PMWS-länder

Efter Australiens försök att via domstolsutslag stoppa import av kött från länder som har PMWS, försöker även grisuppfödarna i Nya Zeeland att göra samma sak. Även här hänvisar man till risken att smittat griskött kan smitta landets till 100 % PMWS-fria grisbesättningar.

Enligt danska slakterierna kan inte importen till Australien stoppas, så länge gällande handelsavtal gäller. Ett överklagande till högre rätt har även skett.

Nya Zeeland fick in PMWS-smitta 2003,

men stampade ut berörda besättningar, vilket man anser var ett lyckokast. Smittan 2003 tror man kom in i landet genom importerat griskött. Nya Zeelands uppfödare stödjer nu sina australiensiska kolleger i försöken att få ett importförbud från PMWS-länder. Källa: The Pig Site.

Kommentar: Jämför den svenska kampen för att bevara Sverige fritt från PRRS. Det kanske även finns något att lära från Nya Zeeland och Australien om PMWS? /LG

SA 010

”Hälsodryck” för dräktiga sugor

Förebygger grisningsfeber

Mera modersmjölk

Ökad lönsamhet

TERRA NOVA

TerraNova Svenska AB
Box 34, 730 40 Kolbäck
Tel 0220-37 410 Fax 0220-37 411

Försäljning
Kurt-Holger Eriksson
Tel 0430-308 07, 0708-305 949
Fax 0430-305 94

VARFÖR TORVSTRÖ?

Torv är **DRYGT** - 2 delar torv suger 1 del vatten

Torv **ABSORBERAR** ammoniak och ammonium - friskare luft

Torv är **BEPRÖVAT** - i Sverige användes 1900 - 1960 160 milj m³

Torv är **SVENSKT** - 40 mossar från Ljungby till Haparanda

FÖRPACKAD eller **LÖSTORV**

Råsjö Torv

Frågor? Beställning? Information!
Bjälkgatan 1 • 824 43 HUDIKSVALL • Fax 0650-54 74 57
Ring Leif tel 070-643 74 15 eller 0650-54 74 00

- DRYGT
- ABSORBERAR
- BEPRÖVAT
- SVENSKT

GRISPRODUCENTER I HALLAND!

Grisar från Halland uppfyller vår målsättning om korta gristransporter för bästa djuromsorg och miljö

Anmäl dina grisar till oss!
Vi har marknadens bästa avräkningspriser

AB GINSTEN SLAKTERI, Harplinge Tel 035-171 600, 070-594 82 72

